

Úvod- šetření epidemií

- Propuknutí alimentární nákazy lze definovat jako „událost, při které se u dvou nebo více lidí rozvine stejná nemoc nebo infekce po konzumaci běžné kontaminované potravin“. Většina činitelů podílejících se na propuknutí alimentárních nákaz jsou původci zoonóz. Závažnost onemocnění se u lidí liší, s účinky od mírného až po vážné onemocnění a dokonce smrt.
- EU shromažďuje údaje o ohniscích způsobených konzumací potravin a vody kontaminované bakteriemi, viry, parazity, řasami, houbami nebo jejich produkty (např. toxiny a biologické aminy, jako je histamin).

Alimentární nákazy - epidemiologie

MULTIDISCIPLINÁRNÍ PŘÍSTUP

Cíl:

- vymezit ohnisko
- zjistit vehikulum
- zabránit dalšímu šíření

Krajská hygienická stanice
epidemiolog

Mikrobiologická
laboratoř

Infekční klinika
GPs

the Five Keys to Safer Food

Source WHO

Keep clean

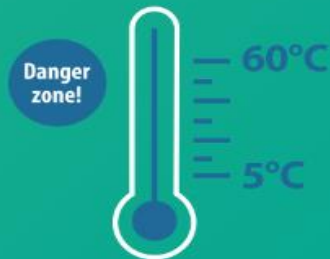
Separate raw and cooked

Cook thoroughly

Keep food at safe temperatures

Use safe water and raw materials

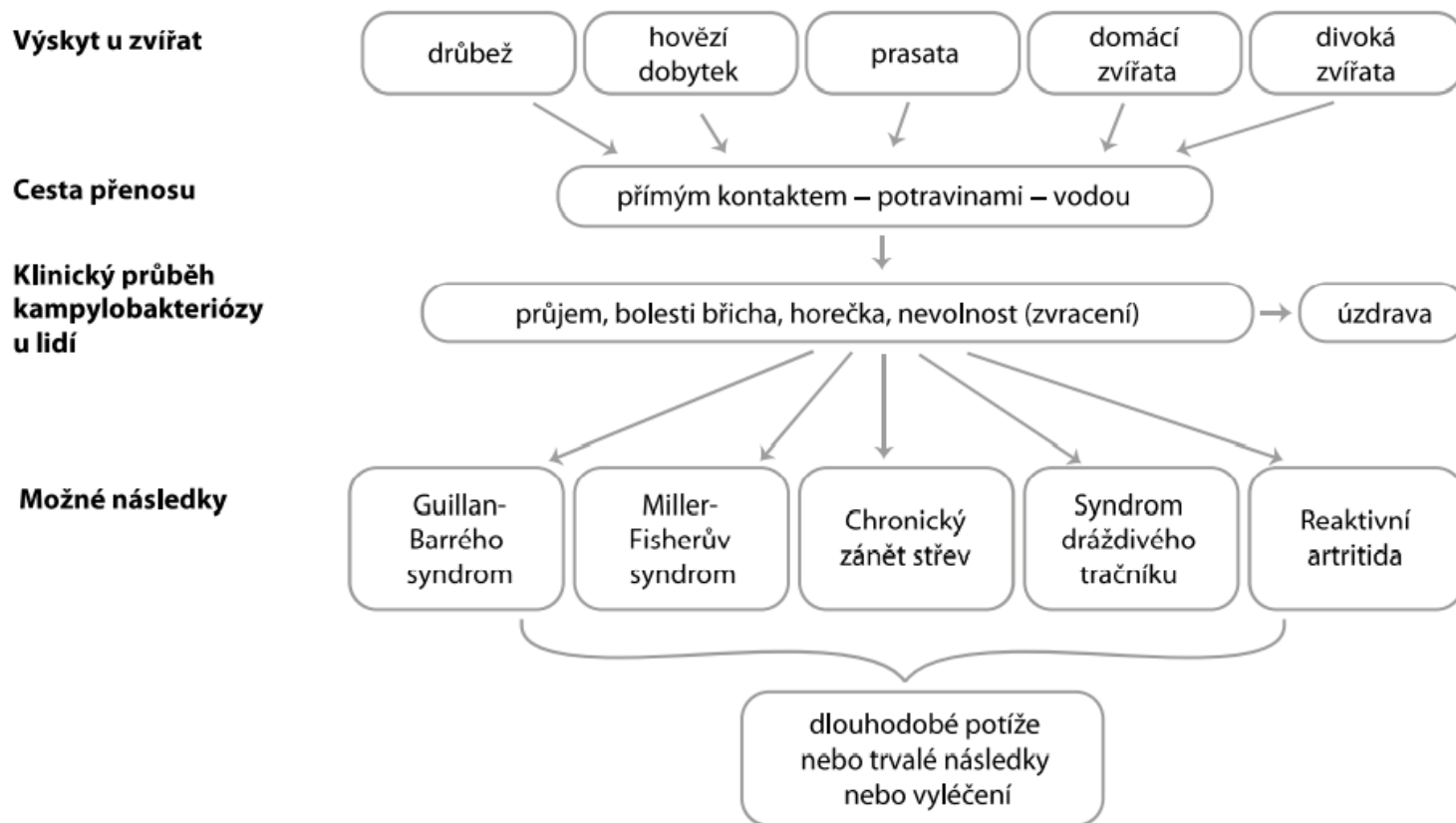
Případová studie 1 - kampylobakteriόza

- od roku 2007 nejčastěji hlášené onemocnění alimentárního původu
- děti do 4 let věku a osoby starší 80 let
- incidence za poslední 4 roky byla 189 případů/100 000 obyvatel
- hospitalizace 12 % případů, 34 úmrtí (včetně 5 dětí)
- většinou sporadické případy, bez epidemiologické souvislosti
- vehikulum nejčastěji drůbež, tepelně neošetřené mléko

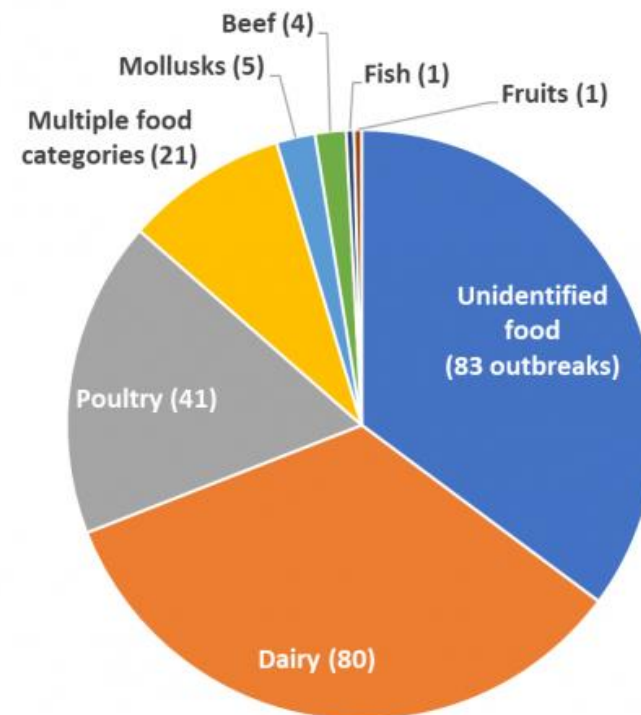

Případová studie 1 - kamylobakteriόza

Obrázek 1: Výskyt kamylobakterů u zvířat, cesty přenosu a klinický průběh kamylobakteriόzy u lidí. Převzato a volně upraveno podle Alter et al. [8]

Outbreaks caused by *Campylobacter*, by food category, 2010–2017

<https://www.cdc.gov/campylobacter/outbreaks/outbreaks.html>

Špačková M., Daniel O. Nejčastější alimentární onemocnění v ČR – deskriptivní analýza kamylobakteriόz za období 2018 – 2021. Zprávy CEM, 2022 31 (10).

Případová studie 1 - kampylobakterióza

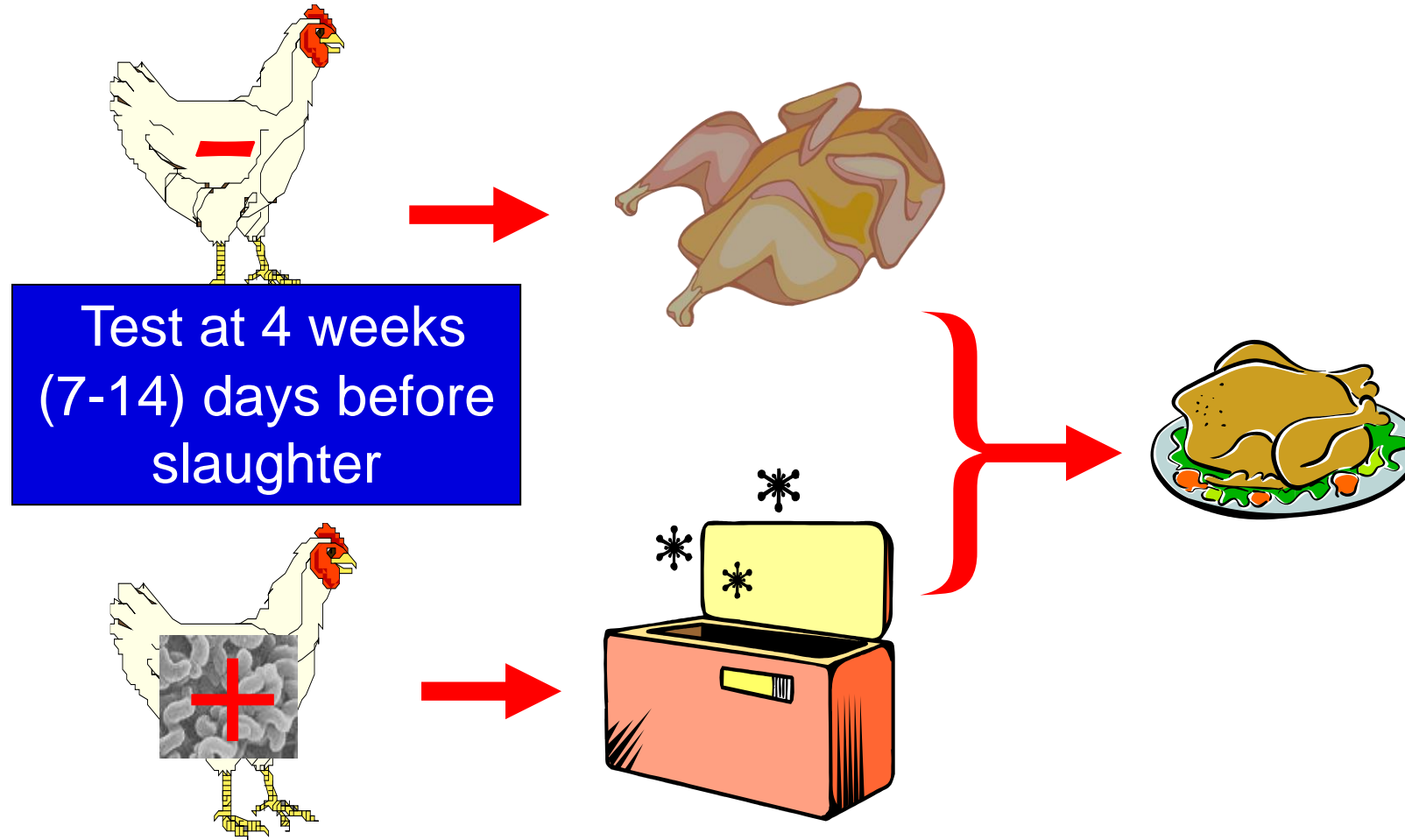
- opatření v chovech drůbeže
  - správná hygienická praxe v průběhu porážení
- hygienický limit 1000 KTJ/g kůže z krku kuřecích brojlerů
(2017/1495)
- vzdělávání spotřebitelů

[Odborníci varují před oplachováním drůbeže, důležité je naopak mytí rukou při vaření - Vitalia.cz](#)

Případová studie 1 - kampylobakteriíza

Případová studie 2 - salmonelóza

- druhá nejčastěji hlášená zoonóza v EU
- salmonely se vyskytují se u drůbeže, prasat i skotu
- rod *Salmonella* zahrnuje více než 2500 sérovarů/serotypů
- jejich zastoupení se v různých zemích liší, v ČR – *S. Enteritidis*
- *Salmonella* Bareilly náleží do séroskupiny C1 (6, 7, 14 : y : 1,5)
- popsán v roce 1928 v Indii, v UK tvoří 30 % izolátů (koření, klíčená semena)
- v USA způsobil epidemii maso tuňáka pocházejícího z Indie

Případová studie 2 - salmonelóza

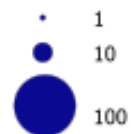
- V roce 2017 byl zaznamenán zvýšený výskyt případů onemocnění *Salmonella* Bareilly. NRL provedla typizaci izolátů s cílem vyloučit nebo potvrdit jejich příbuznost, zjištěna vysoká míra shody kmenů a vysloveno podezření na probíhající epidemii.
- ČR se obrátila se na státy EU, že stejný serotyp byl detekován i na Slovensku.
- V ČR zjištěno 325 případů, na Slovensku 75.
- Z epidemiologických dotazníků nevyplýnula relevantní informace o vehikulu nákazy, postiženy byly všechny věkové skupiny.

Opatření SVS

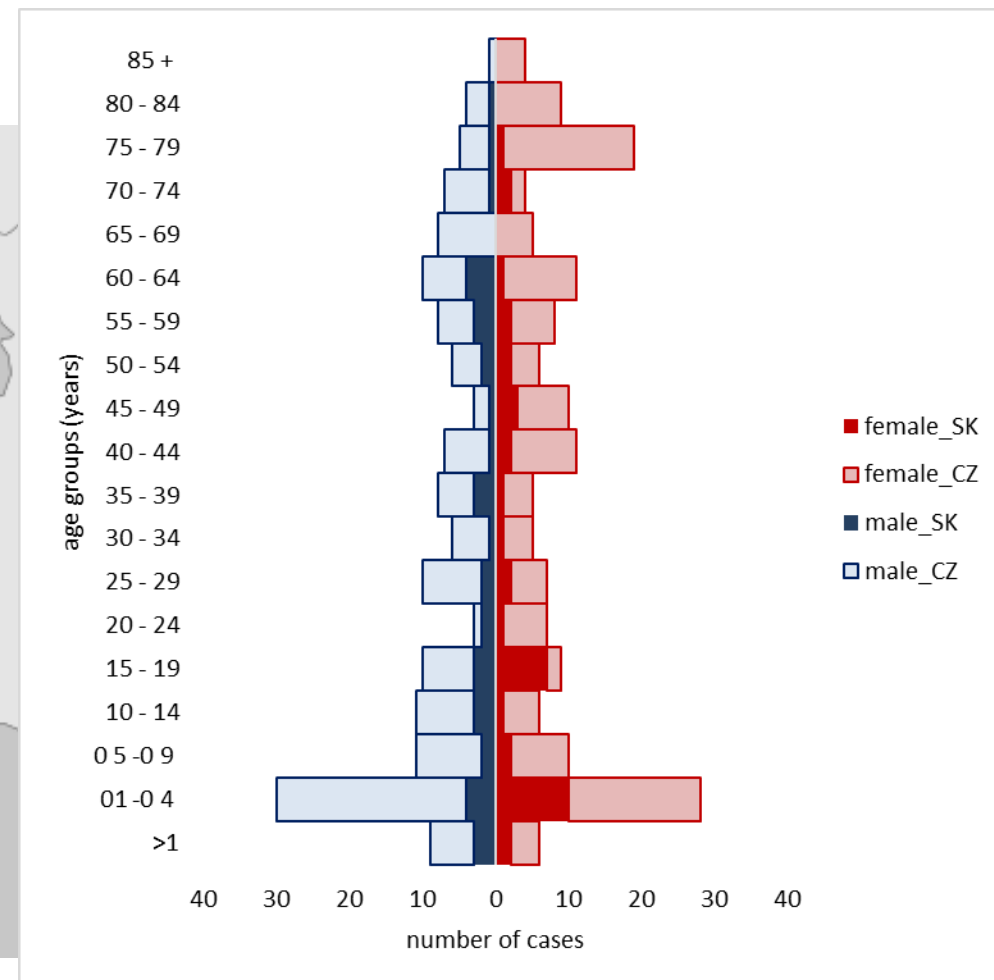
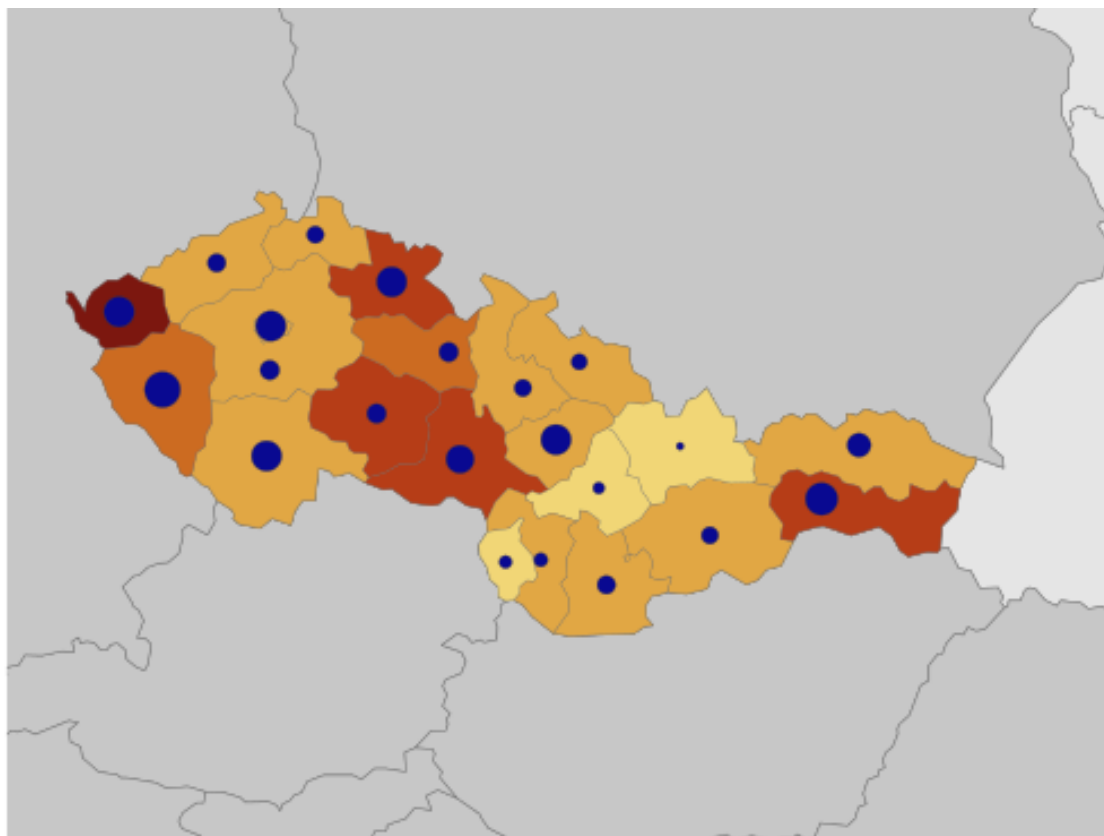
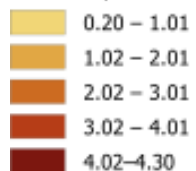
- provedena kontrola v chovech drůbeže
- výskyt *S. Bareilly* v sušených vejcích
- kontaktován výrobce, provedena opakovaná kontrola v PP
- zjištěn zdroj kontaminace – sušárna vajec
- sušená vejce – v gastronomii pro výrobu pokrmů k přímé spotřebě, dlouhá doba použitelnosti (18 měsíců), distribuce do ČR i SK
- technologické zařízení opakovaně rozebráno a desinfikováno, produkt přesto opakovaně pozitivní

Výskyt S. Bareilly dle místa izolace a věku pacientů

number of cases

incidence per 100000 inhabitants

Shrnutí

- atypický původce
- dlouhá doba průběhu
- nenahraditelná úloha moderních typizačních technik
- nutná spolupráce veterinární a humánní sféry

Případová studie 3 – *Escherichia coli*

- květen – červen 2011 (EU)
  - *E. coli* (EHEC) O104:H4 *stx*₂, *aggR*
  - vehikulum: naklíčená semena (import Egypt)
  - Německo - 3842 postižených osob, 855 HUS, 53 úmrtí
  - Francie - 24 případů (7 HUS), další státy EU, Kanada, US
- ➤ změna metodiky - **průkaz specifických faktorů virulence (genů *stx*₁, *stx*₂)**
kombinace qPCR a klasické kultivace (ISO TS 13136, 2012)
- změna legislativy (2073/2005) – mikrobiologické požadavky na naklíčená semena
209/2013

Případová studie 3 – *Escherichia coli*

HEALTH BENEFITS OF SPROUTS

- Boost immune system
- Help improve digestion
- Aid in weight management
- Prevent cataracts and macular degeneration
- Reduce risk of neural tube defects in infants
- Improve blood circulation in body
- Protect body against cancer and heart ailments

Caution: Wash well before use to prevent any type of microbial infection

www.organicfacts.net

Případová studie 4 – Listerióza

- NRL pro listerie v roce 2016 zjistila zvýšený výskyt listerióz (14) na území Moravskoslezského kraje. Nemocnost vzrostla na 1,15 případů/100 tis. obyv.
- typizace izolátů potvrdila epidemickou souvislost (klon CC8, ST8)
- bylo zahájeno epidemiologické šetření, analýza informací z epid. dotazníku nepřinesla relevantní informace o suspektním vehikulu
- retrospektivní analýza kmenů LM z NRL pro potraviny prokázala, že první nález epidemického kmene byl registrován již v roce 2014, dále i 2015 a 2016 v masném výrobku
- HS společně se SVS provedli šetření v PP, odebrali stěry z prostředí a potvrdili přítomnost LM na nářezovém stroji
- PP byl uzavřen (týden) a byla provedena sanitace

Případová studie 4 – Listeriόza

- výskyt 2-4 sporadických případů identického klonu LM ročně v jednom regionu vyústilo po pěti letech v epidemii listeriόzy
- od roku 2012 bylo v ČR identifikováno 26 humánních případů s laboratorně potvrzenou epidemickou souvislostí
- vehikulum nákazy – masné výrobky z provozovny ve sledovaném regionu

Případová studie 4 – Listeriόza

- 2016 Krůtí uzená delikatesa
- 2016 Aspiková pochoutka krůtí
- 2016 Krůtí prsní šunka
- 2016 2x stěry PP

Rizikovost nářezových strojů v prodejnách způsobena výrobky s LM, kontrola účinnosti sanitace

Přerušení cesty přenosu nákazy bylo úspěšné.

Krůtí tlačěnka

tepelně opracovaný masný výrobek. Složení:
krůtí maso 75%, krůtí kůže, vepřové kůže,
vývar z masa, sůl, směs přírodního koření,
max.množství soli 3%, max.množství tuku 33 %
Nejedlý obal

skladovat v neporušeném obalu od 0°C do + 4°C
Po otevření spotřebujte do 3 dnů

Spotřebujte do: 6.11.2016
Spotřebujte do:

Kg/kg

0.148 kg

2 933614 001485

číslo: 231016

36 000 KTJ/g

86 000 KTJ/g